

Texts

Chapter 10

D.50.17.38 *Pomponius libro vicensimo nono ad Sabinum* Sicuti poena ex delicto defuncti heres teneri non debeat, ita nec lucrum facere, si quid ex ea re ad eum pervenisset.

D.9.2.11.2 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Sed si plures servum percusserint, utrum omnes quasi occiderint teneantur, videamus. Et si quidem apparet, cuius ictu perierit, ille quasi occiderit tenetur: quod si non apparet, omnes quasi occiderint teneri Iulianus ait, et si cum uno agatur, ceteri non liberantur: nam ex lege Aquilia quod alius praestiterit, alium non relevant, cum sit poena.

D.9.2.1pr *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* Lex Aquilia omnibus legibus, quae ante se de damno iniuria locutae sunt, derogaverit, sive duodecim tabulis, sive alia quae fuit: quas leges nunc referre non est necesse.

D.9.2.2pr *Gaius libro septimo ad edictum provinciale* ... 'ut qui servum servamve alienum alienamve quadrupem vel pecudem iniuria occiderit, quanti id in eo anno plurimi fuit, tantum aes dare domino damnas esto.'

D.9.2.23.3 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Idem Iulianus scribit aestimationem hominis occisi ad id tempus referri, quo plurimi in eo anno fuit: et ideo et si pretioso pictori pollex fuerit praecisus et intra annum, quo praecideretur, fuerit occisus, posse eum Aquilia agere pretioque eo aestimandum, quanti fuit priusquam artem cum pollice amisisset.

D.9.2.27.5 *Iulianus libro octavo decimo ad edictum* ... 'Ceterarum rerum praeter hominem et pecudem occisos si quis alteri damnum faxit, quod usserit, fregerit ruperit iniuria, quanti ea res erit in diebus triginta proximis, tantum aes domino dare damnas esto.'

D.9.2.29.3 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... sed ubi damni iniuria agitur ob retia, non piscium, qui ideo capti non sunt, fieri aestimationem, cum incertum fuerit, an caperentur. Idemque et in venatoribus et in aucupibus probandum.

D.9.2.23pr *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... si servus heres institutus occisus sit, etiam hereditatis aestimationem venire.

D.9.2.22.1 *Paulus libro vicensimo secundo ad edictum* ... Item causae corpori cohaerentes aestimantur, si quis ex comoedis aut symphoniacis aut gemellis aut quadriga aut ex pari mularum unum vel unam occiderit: non solum enim perempti corporis aestimatio facienda est, sed et eius ratio haberi debet, quo cetera corpora depretiata sunt.

D.9.2.44pr *Ulpianus libro quadragensimo secundo ad Sabinum* In lege Aquilia et levissima culpa venit.

D.9.2.31 *Paulus libro decimo ad Sabinum* ... culpam autem esse, quod cum a diligente provideri poterit, ...

D.9.2.8.1 *Gaius libro septimo ad edictum provinciale* ... Mulionem quoque, si per imperitiam impetum mularum retinere non potuerit, si eae alienum hominem obriverint, vulgo dicitur culpa nomine teneri. Idem dicitur et si propter infirmitatem sustinere mularum impetum non potuerit: nec videtur iniquum, si infirmitas culpa adnumeretur, cum affectare quisque non debeat, in quo vel intellegit vel intellegere debet.

D.9.2.9.4 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Sed si per lusum iaculantibus servus fuerit occisus, Aquiliae locus est: sed si cum alii in campo iacularentur, servus per eum locum transierit, Aquilia cessat, quia non debuit per campum iaculatorium inter intempestive facere. Qui tamen data opera in eum iaculatus est, utique Aquilia tenebitur:

D.9.2.11pr *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* Item Mela scribit, si, cum pila quidam luderent, vehementius quis pila percussa in tonsoris manus eam deiecerit et sic servi, quem tonsor habebat, gula sit praecisa adiecto cultello: in quocumque eorum culpa sit, eum lege Aquilia teneri. Proculus in tonsore esse culpam: et sane si ibi tondebat, ubi ex consuetudine ludebatur vel ubi transitus frequens erat, est quod ei imputetur: quamvis nec illud male dicatur, si in loco periculoso sellam habenti tonsori se quis commiserit, ipsum de se queri debere.

D.9.2.49.1 *Ulpianus libro nono disputationum* ..., quod cum damno iniuriam attulerit: nisi magna vi cogente fuerit factum, ut Celsus scribit circa eum, qui incendii arcendi gratia vicinas aedes intercidit: ...

D.9.2.11.3 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Celsus scribit, si alius mortifero vulnere percusserit, alius postea examinaverit, priorem quidem non teneri quasi occiderit, sed quasi vulneraverit, quia ex alio vulnere periit, posteriorem teneri, quia occidit. ...

D.9.2.51pr *Iulianus libro octagesimo sexto digestorum* ... Igitur si quis servo mortiferum vulnus inflixerit eundemque alius ex intervallo ita percusserit, ut maturius interficeretur, quam ex priore vulnere moriturus fuerat, statuendum est utrumque eorum lege Aquilia teneri.

D.9.2.7.5 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Sed si quis servum aegrotum leviter percusserit et is obierit, recte Labeo dicit lege Aquilia eum teneri, quia aliud alii mortiferum esse solet.

D.9.2.45.3 *Paulus libro decimo ad Sabinum* ... Cum stramenta ardentia transilirent duo, concurrerunt amboque ceciderunt et alter flamma consumptus est: nihil eo nomine agi, si non intellegitur, uter ab utro eversus sit.

D.9.2.13pr *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* Liber homo suo nomine utilem Aquiliae habet actionem: directam enim non habet, quoniam dominus membrorum suorum nemo videtur.

D.9.2.27.21 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Si quis de manu mihi nummos excusserit, Sabinus existimat damni iniuriae esse actionem, si ita perierint, ne ad aliquem pervenirent, puta si in flumen vel in mare vel in cloacam ceciderunt: ...

D.9.2.9pr *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, Labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut, sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

D.9.2.9.3 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Si servum meum equitatem concitato equo effeceris in flumen praecipitari atque ideo homo perierit, in factum esse dandam actionem Ofilius scribit: quemadmodum si servus meus ab alio in insidias deductus, ab alio esset occisus.

D.47.2.1.3 *Paulus libro trigensimo nono ad edictum* ... Furtum est contrectatio rei fraudulosa lucri faciendi gratia vel ipsius rei vel etiam usus eius possessionisve. Quod lege naturali prohibitum est admittere.

D.47.2.37 *Pomponius libro nono decimo ad Sabinum* Si pavonem meum mansuetam, cum de domo mea effugisset, persecutus sis, quoad is perit, agere tecum furti ita potero, si aliquis eum habere coeperit.

D.47.2.21pr *Paulus libro quadragensimo ad Sabinum* ... Ofilius totius acervi furem esse putat: nam et qui aurem alicuius tetigit, inquit Trebatius totum eum videri tetigisse: proinde et qui dolium aperuit et inde parvum vini abstulit, non tantum eius quod abstulit, verum totius videtur fur esse. Sed verum est in tantum eos furti actione teneri, quantum abstulerunt.

D.47.2.22.1 *Paulus libro nono ad Sabinum* ... Si eo consilio arca refracta sit, ut uniones puta tollerentur, hique furti faciendi causa contrectati sint, eorum tantummodo furtum factum videri: Nam ceterae res, quae seponuntur, ut ad uniones perveniatur, non furti faciendi causa contrectantur.

D.47.2.21.8 *Paulus libro quadragensimo ad Sabinum* ... Item si maioris ponderis quid aperuit aut refregit, quod tollere non possit, non est omnium rerum cum eo furti actione, sed earum tantum quas tulit, quia totum tollere non potuit. ...

D.47.2.66 *Ulpianus libro primo ad edictum aedilium curulium* Qui ea mente alienum quid contrectavit, ut lucrifaceret, tametsi mutato consilio id domino postea reddidit, fur est: nemo enim tali peccato paenitentia sua nocens esse desinit.

D.47.2.43.5 *Ulpianus libro quadragensimo primo ad Sabinum* ... Quod si dominus id dereliquit, furtum non fit eius, etiamsi ego furandi animum habuero: nec enim furtum fit, nisi cui fiat: ...

D.47.2.58 *Alfenus libro quarto digestorum a Paulo epitomatorum* Si creatae fodiundae causa specum quis fecisset et cretam abstulisset, fur est, non quia fodisset, sed quia abstulisset.

D.47.2.50.4 *Ulpianus libro trigensimo septimo ad edictum* ... Cum eo, qui pannum rubrum ostendit fugavitque pecus, ut in fures incideret, si quidem dolo malo fecit, furti actio est: sed et si non furti faciendi causa hoc fecit, non debet impunitus esse lusus tam perniciosus: idcirco Labeo scribit in factum dandam actionem.

D.47.2.77pr *Pomponius libro trigensimo octavo ad Quintum Mucium* Qui re sibi commodata vel apud se deposita usus est aliter atque accepit, si existimavit se non invito domino id facere, furti non tenetur. ...

D.47.2.3.2 *Ulpianus libro quadragensimo primo ad Sabinum* ... Sed utrum ita demum fur sit manifestus, si in faciendo furto deprehendatur, an vero et si alicubi fuerit deprehensus? Et magis est, ut et Iulianus scripsit, etsi non ibi deprehendatur, ubi furtum fecit, adtamen esse furem manifestum, si cum re furtiva fuerit adprehensus, priusquam eo loci rem pertulerit, quo destinaverat.

D.47.2.7.2 *Ulpianus libro quadragensimo primo ad Sabinum* ... Sed Celsus deprehensioni hoc etiam adicit, si, cum vidisses eum subripientem et ad comprehendendum eum accurrisses, abiecto furto effugit, furem manifestum esse:

D.47.2.50pr *Ulpianus libro trigesimo septimo ad edictum* In furti actione non quod interest quadruplabitur vel duplabitur, sed rei verum pretium.

D.47.2.52.28 *Ulpianus libro trigensimo septimo ad edictum* ... Si servus subreptus heres institutus fuerit, furti iudicio actor consequetur etiam pretium hereditatis, si modo servus, antequam iussu domini adeat, mortuus fuerit. ...

D.47.2.68.1 *Celsus libro duodecimo digestorum* ... Si tibi subreptum est, quod nisi die certa dedisses, poenam promisisti, ideoque suffere eam necesse fuit, furti actione hoc quoque coestimabitur.

D.47.2.10 *Ulpianus libro vicensimo nono ad Sabinum* Cuius interfuit non subripi, is actionem furti habet.

D.47.2.46.1 *Ulpianus libro quadragensimo secundo ad Sabinum ...* Si servus fructuarius subreptus est, uterque, et qui fruebatur et dominus, actionem furti habet. Dividetur igitur actio inter dominum et fructuarium: fructuarius aget de fructibus vel quanti interfuit eius furtum factum non esse eius, dupli: proprietarius vero aget, quod interfuit eius proprietatem non esse subtractam.

D.47.2.12pr *Ulpianus libro vicensimo nono ad Sabinum* Itaque fullo, qui curanda poliendave vestimenta accepit, semper agit: praestare enim custodiam debet. Si autem solvendo non est, ad dominum actio redit: nam qui non habet quod perdat, eius periculo nihil est.

D.47.2.50.3 *Ulpianus libro trigensimo septimo ad edictum ...* Consilium autem dare videtur, qui persuadet et impellit atque instruit consilio ad furtum faciendum: opem fert, qui ministerium atque adiutorium ad subripiendas res praebet.

D.47.2.93 *Ulpianus libro trigensimo octavo ad edictum* Meminisse oportebit nunc furti plerumque criminaliter agi et eum qui agit in crimen subscribere, non quasi publicum sit iudicium, sed quia visum est temeritatem agentium etiam extraordinaria animadversioe coercendam. Non ideo tamen minus, si qui velit, poterit civiliter agere.

D.47.8.2.23 *Ulpianus libro quinquagensimo sexto ad edictum ...* Et generaliter dicendum est, ex quibus causis furti mihi actio competit in re clam facta, ex hisdem causis habere me hanc actionem.

D.47.8.2.22 *Ulpianus libro quinquagensimo sexto ad edictum ...* Quare sive commodata res sit sive locata sive etiam pignerata proponatur sive deposita apud me sic, ut intersit mea eam non auferri, sive bona fide a me possideatur, sive usum fructum in ea habeam vel quod aliud ius, ut intersit mea non rapi: dicendum est competere mihi hanc actionem, ...

D.47.8.1 *Paulus libro vicensimo secundo ad edictum* Qui rem rapuit, et furti nec manifesti tenetur in duplum et vi bonorum raptorum in quadruplum. Sed si ante actum sit vi bonorum raptorum, deneganda est furti: si ante furti actum est, non est illa deneganda, ut tamen id quod amplius in ea est consequatur.

D.47.10.1.1 – 2 *Ulpianus libro quinquagensimo sexto ad edictum ...* Iniura autem fieri Labeo ait aut re aut verbis: re, quotiens manus inferuntur: verbis autem, quotiens non manus inferuntur, convicium fit: [2] omnemque iniuriam aut in corpus inferri aut ad dignitatem aut ad infamiam pertinere: in corpus fit, cum quis pulsatur: ad dignitatem, cum comes matronae abducitur: ad infamiam, cum pudicitia adtemptatur.

D.47.10.22 *Ulpianus libro primo ad edictum praetoris* Si liber pro fugitive adprehensus erit, iniuriarum cum eo agit.

D.47.10.13.3 *Ulpianus libro quinquagensimo septimo ad edictum ...* Si quis per iniuriam ad tribunal alicuius me interpellaverit vexandi mei causa, potero iniuriam experiri.

D.47.10.13.7 *Ulpianus libro quinquagensimo septimo ad edictum ...* Si quis me prohibeat in mari piscari vel everriculum (quod Graece σαγήνη dicitur) ducere, an iniuriarum iudicio possim eum convenire? Sunt qui putent iniuriarum me posse agere: et ita Pomponius et plerique esse huic similem eum, qui in publicum lavare vel in cavea publica sedere vel in quo alio loco agere sedere conversari non patitur, aut si quis re mea uti me non permittat: nam et hic iniuriarum conveniri potest. ...

D.47.10.15pr *Ulpianus libro septuagensimo septimo ad edictum* Item apud Labeonem quaeritur, si quis mentem alicuius medicamento aliove quo alienaverit, an iniuriam actio locum haberet. Et ait iniuriarum adversus eum agi posse.

D.47.10.15.27 *Ulpianus libro septuagensimo septimo ad edictum* ... Generaliter vetuit praetor quid ad infamiam alicuius fieri. Proinde quodcumque quis fecerit vel dixerit, ut alium infamet, erit actio iniuriarum. Haec autem fere sunt, quae ad infamiam alicuius fiunt: ut puta ad invidiam alicuius veste lugubri utitur aut squalida, aut si barbam demittat vel capillos submittat, aut si carmen conscribat vel proponat vel cantet aliquod, quod pudorem alicuius laedat.

D.47.10.13.1 *Ulpianus libro quinquagensimo septimo ad edictum* ... Is, qui iure publico utitur, non videtur iniuriae faciendae causa hoc facere: iuris enim executio non habet iniuriam.

D.47.10.17.13 *Ulpianus libro quinquagensimo septimo ad edictum* ... Iterdum tamen putamus et si pater remittat, iniuriarum actionem filio dandam, ut puta si patris persona vilis abiectaque sit, filii honesta: neque enim debet pater vilissimus filii sui contumeliam ad suam vilitatem meriti. ...

D.47.10.1.9 *Ulpianus libro quinquagensimo sexto ad edictum* ... Idem ait Neratius ex una iniura interdum tribus oriri iniuriarum actionem neque ullius actionem per alium consumi. Ut puta uxori meae filiae familias iniuria facta est: et mihi et patri eius et ipsius iniuriarum action incipiet competere.

D.47.10.2 *Paulus libro quinquagensimo ad edictum* Quod si viro iniuria facta sit, uxor non agit, quia defendi uxores a viris, non viros ab uxoribus aequum est.

D.47.10.15.35 *Ulpianus libro septuagensimo septimo ad edictum* ... Si quis sic fecit iniuriam servo, ut domino faceret, video dominum iniuriarum agere posse suo nomine: si vero non ad suggillationem domini id fecit, ipsi servo facta iniuria inulta a praetore relinqui non debuit, maxime si verberibus vel quaestione fieret: hanc enim et servum sentire palam est.

D.47.10.1.6 *Ulpianus libro quinquagensimo sexto ad edictum* ... Quotiens autem funeri testatoris vel cadaveri fit iniuria, si quidem post aditam hereditatem fiat, dicendum est heredi quodammodo factam (semper enim heredis interest defuncti existimationem purgare): quotiens autem ante aditam hereditatem, magis hereditati, et sic heredi per hereditatem adquiri. ...

D.47.10.11.1 *Ulpianus libro quinquagensimo septimo ad edictum* Iniuriarum actio ex bono et aequo est et dissimulatione aboletur. Si quis enim iniuriam dereliquerit, hoc est statim passus ad animum suum revocaverit, postea ex paenitentia remissam iniuriam non poterit recolare.

D.47.10.34 *Gaius libro tertio decimo a edictum provinciale* Si plures servi simul aliquem ceciderint aut convicium alicui fecerint, singulorum proprium est, maleficium et tanto maior iniuria, quanto a pluribus admissa est. Immo etiam tot iniuriae sunt, quot et personae iniuriam facientium.

D.47.10.7pr *Ulpianus libro quinquagensimo septimo ad edictum* Praetor edixit: 'qui agit iniuriam certum dicat, quid iniuriae factum sit': quia qui famosam actionem intendit, non debet vagari cum discrimine alienae existimationis, sed designare et certum specialiter dicere, quam se iniuriam passum contendit.

D.47.10.7.8 *Ulpianus libro quinquagensimo septimo ad edictum* ... Atrociem autem iniuriam aut persona aut tempore aut re ipsa fieri Labeo ait. Persona atrocior iniuria fit, ut cum magistratui, cum parenti patrono fiat. Tempore, si ludis et in conspectus: nam praetoris in conspectu an in solitudine iniuria facta sit, multum interesse ait, quia atrocior est, quae in conspectu fiat. Re atrocem iniuriam haberi Labeo ait, ut puta si vulnus illatum vel os alicui percussum.

D.47.10.5pr *Ulpianus libro quinquagensimo sexto ad edictum* Lex Cornelia de iniuriis competit ei, qui iniuriarum agere volet ob eam rem, quod se pulsatum verberatumve domumve suam vi introitam esse dicat.

D.11.3.1.5 – D.11.3.2 *Ulpianus libro vicensimo tertio ad edictum* ... Is quoque deteriore facit, qui servo persuadet, ut iniuriam faceret vel furtum vel fugeret vel alienum servum ut sollicitaret vel ut peculium intricaret, aut amator existeret vel erro, vel malis artibus esset deditus vel in spectaculis nimius vel seditiosus: vel si actori suasit verbis sive pretio, ut rationes dominicas intercideret adultaret vel etiam ut rationem sibi commissam turbaret: [D.11.3.2] *Paulus libro nono decimo ad edictum* vel luxuriosum vel contumacem fecit: quive ut stuprum pateretur persuadet.

D.11.3.14.6 *Paulus libro nono decimo ad edictum* ... His consequenter et illud probatur, ut, si servo meo persuaseris, ut Titio furtum faciat, non solum in id teneris, quo deterior servus effectus est, sed et in id quod Titio praestaturus sim.

D.4.2.12.2 *Ulpianus libro undecimo ad edictum* ... Iulianus ait eum, qui vim adhibuit debitori suo ut ei solveret, hoc edicto non teneri propter naturam metus causa actionis quae damnum exigit: ...

D.4.2.5 – 6 *Ulpianus libro undecimo ad edictum* Metum accipiendum Labeo dicit non quemlibet timorem, sed maioris malitatis. [6] *Gaius libro quarto ad edictum provinciale* Metum autem non vani hominis, sed qui merito et in homine constantissimo cadat, ad hoc edictum pertinere dicemus.

D.4.2.8.3 *Paulus libro undecimo ad edictum* ... nihil interest in se quis verius sit an in liberis suis, cum pro affectu parentes magis in liberis terreantur.

D.4.2.14.3 *Ulpianus libro undecimo ad edictum* ... In hac actione non quaeritur, utrum is qui convenitur an alius metum fecit: sufficit enim hoc docere metum sibi illatum vel vim, et ex hac re eum qui convenitur, etsi crimine caret, ...

D.4.3.1 *Ulpianus libro undecimo ad edictum* Hoc edicto praetor adversus varios et dolosos, qui aliis offuerunt calliditate quadam, subvenit, ne vel illis militia sua sit lucrosa vel istis simplicitas damnosa.

D.4.3.34 *Ulpianus libro quadragensimo secundo ad Sabinum* Si, cum mihi permisisses saxum ex fundo tuo eicere vel cretam vel harenam fodere, et sumptum in hanc rem fecerim, et non patiaris me tollere: nulla alia quam de dolo malo actionem locum habebit.

D.4.3.11.1 *Ulpianus libro undecimo ad edictum* ... Et quibusdam pensionis non dabitur, ut puta liberis vel libertis adversus parentes patronosve, cum sit famosa. Sed nec humili adversus eum qui dignitate excellit debet dari: puta plebeio adversus consularem receptae auctoritatis, vel luxurioso atque prodigo aut alias vili adversus hominem vitae emendatoris. ...

D.38.5.1.3 *Ulpianus libro quadragensimo quarto ad edictum* ... Omne autem, quodcumque in fraudem patroni gestum est, revocatur.

D.9.1.1pr *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* Si quadrupes pauperiem fecisse dicetur, actio ex lege duodecim tabularum descendit: qua lex voluit aut dari id quod nocuit, id est id animal quod noxiam commisit, aut aestimationem noxiae offerre.

D.9.1.1.7 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... Et generaliter haec actio locum habet, quotiens contra naturam fera mota pauperiem dedit: ideoque si equus dolore concitatus calce petierit, cessare istam actionem, At si, cum equum permulisset quis vel palpatu esset, calce eum percusserit, erit actioni locus.

D.9.1.1.0 *Ulpianus libro octavo decimo ad edictum* ... In bestiis autem propter naturalem feritatem haec actio locum non habet: et ideo si usus fugit et sic nocuit, non potest quondam dominus conveniri, quia desinit dominus esse, ubi fera evasit: ...

D.21.1.40 – 42 *Ulpianus libro secundo ad edictum aedilium curulium* Hi enim non erunt separandi. Deinde aiunt aediles: ‘ne quis canem, verrem vel minorem aprum, lupum, ursum, pantheram, leonem, [41] *Paulus libro secundo ad edictum aedilium curulium* et generaliter aliudve quod noceret animal, sive soluta sint, sive alligata, ut contineri vinculis, quo minus damnum inferant, non possint. [42] *Ulpianus libro secundo ad edictum aedilium curulium* Qua vulgo iter fiet, ita habuisse velit, ut cuiquam nocere damnumve dare possit. Si adversus ea factum erit et homo liber ex ea re perierit, solidi ducenti, si nocitum homini libero esse dicetur, quanti bonum aequum iudici videbitur, condemnatur, ceterarum rerum, quanti damnum datum factumve sit, dupli.

D.9.3.5.6 *Ulpianus libro vicesimo tertio ad edictum* ... Praetor ait: ‘Ne quis in suggrunda protectove supra eum locum, quo vulgo iter fiet inve quo consistetur, id positum habeat, cuius casus nocere cui possit. Qui adversus ea fecerit, in eum solidorum decem in factum iudicium dabo. ...’

D.9.3.1pr *Ulpianus libro vicesimo tertio ad edictum* Praetor ait de his qui deiecerint vel effuderint: ‘Unde in eum locum, quo vulgo iter fiet vel in quo consistetur, deiectum vel effusum quid erit, quantum ex ea re damnum datum factumve erit, in eum, qui ibi habitaverit, in duplum iudicium dabo. Si eo ictu homo liber perisse dicetur, quinquaginta aureorum iudicium dabo. Si vivet nocitumque ei esse dicetur, quantum ob eam rem aequum iudici videbitur eum cum quo agetur condemnari, tanti iudicium dabo. ...’

D.4.9.1pr – 1 *Ulpianus libro quarto decimo ad edictum* Ait praetor: ‘Nautae caupones stabularii quod cuiusque salvum fore receperint nisi restituent, in eos iudicium dabo.’ [1] Maxima utilitas est huius edicti, quia necesse est plerumque eorum fidem sequi et res custodiae eorum committere.

D.44.7.5.4 *Gaius libro tertio aureorum* ... Si iudex litem suam fecerit, non proprie ex maleficio obligatus videtur, sed quia neque ex contractu obligatus est utique peccasse aliquid intellegitur, licet per imprudentiam, ideo videtur quasi ex maleficio teneri.